

نقش شهرهای دانشگاهی کوچک در توسعه اقتصادی پایدار روستاهای پیرامونی (مطالعه موردی: روستاهای پیرامون شهر سرخنگلاته)

سیدمحمد موسوی پارسایی*^۱، محمدرضا رضوانی^۲، سارا سوخته‌زاری^۳

۱. دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۲. استاد گروه جغرافیای انسانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۳. کارشناس ارشد طراحی و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول، Email: Mohammad_Mousavi33@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۲۵ بهمن ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۰۳ اردیبهشت ۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: اکثر جمعیت شهری کشورهای در حال توسعه در شهرهای دانشگاهی زندگی می‌کنند. اندیشه تأکید بر نقش شهرهای کوچک در توسعه روستایی و منطقه‌ای مدت زمان زیادی است که در جریان بوده است.

هدف: هدف تحقیق حاضر بررسی نقش شهر سرخنگلاته بر روستاهای پیرامونی خود می‌باشد.

روش‌شناسی: نوع تحقیق کاربردی- توسعه‌ای بوده و روش انجام آن کمی از روش توصیفی- تحلیلی است که با تکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی (پرسشنامه) انجام گرفته است. سپس با استفاده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته اطلاعات لازم جمع‌آوری و با نرم افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمرو مکانی آن را روستاهای پیرامونی شهر سرخنگلاته و جامعه آماری این پژوهش را خانوارهای ساکن در روستاهای پیرامونی (۱۱ روستا) شهر سرخنگلاته تشکیل می‌دهند. از آنجایی که حجم کل جامعه آماری (۳۴۷۶ خانوار) بوده است، لذا اقدام به تعیین نمونه کوچکتری از جامعه آماری مذکور شده و طبق محاسبات با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۲۰۳ نمونه مشخص گردیده است.

یافته‌ها و بحث: مهم‌ترین نتایج آن به ترتیب فرضیات طرح شده در متن پژوهش اینگونه می‌باشد که بین فاصله و میزان فروش محصول در خارج از روستا همبستگی در سطح ۹۹ درصد وجود دارد. نتایج آزمون T مستقل نشان می‌دهد که بین دو ناحیه از نظر فروش محصول در داخل و همچنین فروش محصول در خارج از روستا تفاوت معناداری وجود ندارد، بین رضایت‌مندی از قیمت پیشنهادی عاملان و میزان فروش محصولات توسط عاملان در شهر سرخنگلاته همبستگی در حد ۹۹ درصد وجود دارد، بین دو ناحیه در جذب بازاربایی محصولات در بازارهای روز، اصلی، شرکت تعاونی روستایی و جهاد کشاورزی شهر سرخنگلاته تفاوت معناداری در حد ۹۹ درصد وجود دارد، از نظر تغییرات جمعیتی بین دو ناحیه در شاخص‌های امکانات بهداشتی، میزان تأمین نیازهای ضروری و ماندگاری، افزایش سطح زندگی و ماندن در روستا رابطه معناداری وجود دارد، بین نوع روستا و وضعیت اقشار مهاجر با استفاده از آزمون فای کرامر تفاوت معناداری وجود ندارد، بین دو ناحیه از نظر میزان رضایت‌مندی از مراجعه به خدمات آموزشی واقع در شهر سرخنگلاته تفاوت معناداری را شاهد هستیم و بین دو ناحیه از نظر میزان رضایت‌مندی از مراجعه به خدمات اقتصادی در غالب مؤلفه‌ها تفاوت معناداری در حد ۹۹ درصد و ۹۵ درصد نشان می‌دهد.

نتیجه‌گیری: اینگونه نتیجه گرفت که با توجه به اهمیت مقوله اقتصادی در ایفای نقش زمینه سازی توسعه پایدار به عنوان یک مؤلفه کارآمد بسیار زیاد می‌باشد و با توجه به بررسی‌های انجام گرفته شده می‌توان بیان نمود که ایجاد دانشگاه در شهرهای کوچک می‌توان بشدت زمینه‌های توسعه اقتصادی روستاهای پیرامون را فراهم نماید که خود این امر منجر به زمینه سازی توسعه پایدار در سالیان متوالی می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: روابط شهر و روستا، شهرهای دانشگاهی کوچک، توسعه روستایی، شهر سرخنگلاته.

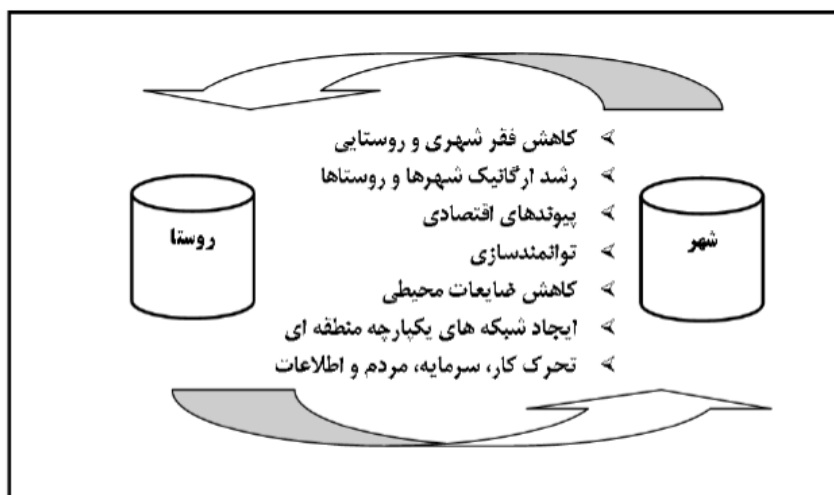
مقدمه

اکثر جمعیت شهری کشورهای در حال توسعه در شهرهای کوچک، میانی و روستاها زندگی می‌کنند از سوی جمعیت ساکن در نواحی روستایی این کشورها با این شهرها رابطه نزدیکی برقرار نموده‌اند (Owusu, 2005:21). اندیشه تأکید بر نقش شهرهای کوچک در توسعه روستایی و منطقه‌ای مدت زمان زیادی است که در جریان بوده است (Tacoli, 2003: 28). نقش شهرها در توسعه روستایی از طریق پیوندها و مناسبات روستایی- شهری تحقق می‌یابد، مناسبات میان روستا-شهرها هم تغییرات شهری و هم تغییرات روستایی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. روابط بین مراکز شهری و مناطق روستایی اطراف شامل جریان مردم، کالاها، پول و اطلاعات به همراه دیگر مبادلات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می‌شود (کمانرودی و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۷). پارادایم‌های جدید توسعه، شبکه‌ها و جریان‌ها را در نظر می‌گیرند؛ چراکه جریان‌ها و پیوندهای بین نواحی روستایی و شهری مهم است (Lynch, 2005: 5). دقیقاً همانند سایر ارتباطات و جریان‌های اجتماعی دیگر، جریان‌های اساسی و مهمی از رفت و آمد مردم، کالا و سرمایه بین شهر و روستا وجود دارد. بنابراین روابط شهری- روستایی در روند برنامه‌ریزی باید پذیرفته شوند (Clayton et al, 2005, 186). هیندردینک و تیتوس (۱۹۹۸) اظهار می‌دارند که در مناسبات روستایی- شهری نقش شهرهای دانشگاهی کوچک بسیار مهم است ولی اکثر نادیده گرفته می‌شود (Hinderdink and Titus, 1998, 49). از این رو برای دستیابی به ایجاد تعادل فضایی منطقی‌تر سکونتگاه‌ها، شهرهای کوچک به‌ویژه شهرهایی که موقعیت استقرار آنها در شبکه سکونتگاه‌ها به‌عنوان عامل و واسط میان کانون‌های شهری و روستایی عمل نمایند، مورد توجه اندیشمندان قرار گرفت (Egziabhar, 2004: 6). کانون‌های شهری، اولین هسته‌های شهری در ارتباط با نقاط روستایی، به‌عنوان حلقه اتصال نواحی روستایی با شهرهای بزرگ قلمداد می‌شود که نقش مهمی در توسعه روستاها دارد (مکانیکی و همکاران، ۱۳۹۵: ۴۳). شهرها به‌واسطه ارتباط بلافضلی که با نقاط روستایی پیرامون خود دارند، می‌توانند در صورت به‌دست آوردن هویت واقعی خویش در نظام سکونتگاهی نقش بسیار مهمی را به‌عنوان مراکز رشد در توسعه روستاها بر عهده داشته و خدماتی در زمینه ایجاد بازار، تأمین نهاده‌های کشاورزی (کود، بذر اصلاح‌شده، ماشین آلات کشاورزی) خدمات شهری، آموزش، بهداشت و... برای حوزه روستایی خود فراهم کنند (امکچی، ۱۳۸۳: ۱۰۰). بنابراین در فرآیند برنامه‌ریزی توسعه روستایی، تقویت و رشد شهرهای دانشگاهی کوچک را نمی‌توان نادیده گرفت زیرا این کانون‌ها امکانات و خدماتی را به نواحی روستایی خود ارائه می‌دهند و می‌توانند نقش به‌سزایی در توسعه نواحی روستایی داشته باشند (رضوانی و همکاران، ۱۳۸۶: ۴۶).

ایده گسترش شهرهای کوچک و متوسط اولین بار در اگوست ۱۹۶۳ در دومین کنگره Rehovoth در اسرائیل مطرح شد. جایی که شرکت‌کنندگان مفهوم کشاورزی صنعتی را برای تمرکززدایی ملی توسط تمرکزگرایی منطقه‌ای مطرح و مورد بررسی قرار دادند (Weitz, 1965, 92). در ادبیات جدید برنامه‌ریزی فضایی، بر روی نقش شهرهای دانشگاهی کوچک در فرآیند توسعه منطقه‌ای و ملی تأکید می‌شود. فرض بر این است که این شهرها به‌عنوان واسطه بین مناطق روستایی با شهرهای بزرگی عمل کنند که تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و اداری متمرکز دارند. توجه روز افزون به نقش شهرهای دانشگاهی کوچک در توسعه به عوامل زیادی همچون رشد زیاد مادر شهرها، شکست سیاست‌های توسعه متمرکز بر روی شهرهای بزرگ و نادیده گرفتن منابع روستایی مربوط است (Tuerah, 1997, 10). ایده و موضوع مطالعه تأثیر کارکردهای شهرها یا نقاط شهری کوچک در سطح منطقه‌ای و محلی شاید اولین بار با کار جانسون (۱۹۷۰) و بحث «مرکز توسعه روستایی» توسط فانل (۱۹۷۶) آغاز و مطرح گردید که تقریباً جدیدترین موضوع در کار توسعه منطقه‌ای بود (فنی، ۱۳۸۲: ۱۶). جانسون (۱۹۷۰) موضوع شهرها و ارتباط آنها با توسعه روستایی را برای نخستین بار در زمینه برنامه‌ریزی منطقه‌ای می‌بیند و چنین مطرح می‌کند که برای ادغام اقتصاد روستاها با اقتصاد شهرها با اقتصاد شهری بزرگتر، وجود شهرهای کوچکتر ضروری است (خراط‌بردست، ۱۳۸۳، ۲۵). بدون شک از مصرترین طرفداران این دیدگاه، دنیس راندیلی است که با همکاری رادل در سال ۱۹۷۸، بحث عمیق و گسترده‌ای در

این زمینه با تقریر کتاب «عملکردهای شهری در توسعه روستایی» فراهم آورد (فنی، ۱۳۸۲، ۱۶). راندینلی نقش توسعه‌ای شهرهای کوچک و متوسط را در تأمین دامنه‌ای از خدمات برای حوزه نفوذشان مورد تأکید قرار می‌دهد (Hinderdink and Titus, 1998). طرفداران نظریه نقش شهرهای کوچک در امر توسعه معتقدند در صورت تأمین این قبیل نیازها در شهرهای کوچک مسیره‌های مهاجرتی تغییر یافته، به جای شهرهای بزرگ، شهرهای کوچک مقصد - نهایی روستا خواهد بود (شکویی، ۱۳۸۰: ۴۱۳). شهر کوچک، بازار و مرکز تجاری مناسبی برای تولیدات کشاورزی به- شمار می‌آید که این مهم علاوه بر ایجاد اشتغال، انگیزه مؤثری در بهبود کشاورزی حوزه نفوذ، بازگشت بیشتر درآمد این بخش به روستاها و تسریع در توسعه اقتصادی- اجتماعی روستاها خواهد بود. لذا در این رابطه، تقویت شهر کوچک و روستاها مساوی است با تقویت کشاورزی و اقتصاد روستایی (Garyl- Gaile, 1992: 130). پیامدهای فضای ناشی از توسعه یکپارچه نواحی شهری و روستایی را می‌توان از دو جهت مورد بررسی قرار داد:

- ۱- تأثیرات مثبت نواحی روستایی بر شهرها: مانند ایجاد فرصت‌های شغلی برای نیروی کار در شهرها، عرضه کالاهای ارزان قیمت و مناسب، زمین مناسب برای ساخت و ساز، ارائه فضاهای تفریح و گذران اوقات فراغت و...
- ۲- تأثیرات مثبت نواحی شهر بر روستاها: کاهش فقر، رونق فعالیت‌های کشاورزی و اقتصاد روستایی، تسهیل در فرآیند صنعتی شدن نواحی روستایی، توسعه صنعت گردشگری در نواحی روستایی، توانمندسازی اجتماعات روستایی و... (طاهر خانی و رکن الدین افتخاری، ۱۳۸۳).

شکل ۱. پیامدهای توسعه یکپارچه نواحی شهری و روستایی
منبع (طاهرخانی و رکن‌الدین افتخاری، ۱۳۸۳)

بررسی‌ها نشان می‌دهد، تحقیقات راجع به نقش شهرها در توسعه منطقه‌ای بخصوص شهرهای دانشگاهی، روستایی در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ در اغلب کشورهای در حال توسعه صورت گرفته است که به این نتیجه رسیده‌اند که شهرها در صورت برخورداری از شرایط و امکانات لازم، می‌توانند در توسعه روستایی مثرتر واقع گردند. از جمله تحقیقاتی که راجع به تبیین و ارزیابی نقش شهرهای دانشگاهی در توسعه انجام گرفته است، کار چیانگ تان^۱ در منطقه «ونزو»^۲ چین است که در واقع به دنبال طرح دولت چین مبنی بر تجدید حیات شهرها، در سلسله مراتب اداری و شهری و تقویت بازار روستایی آنها روابط و محلات سنتی این شهرها، مطرح و اجراء گردید (فنی، ۱۳۸۲، ۱۸). آمو^۳ (۱۹۸۳)، در مطالعه‌ای تحت‌عنوان شهرهای دانشگاهی به‌عنوان استراتژی توسعه با بررسی سیاست‌های شهرنشینی مبتنی بر پیشرفت علمی کشورهای در حال توسعه ضرورت دستیابی به نظام منطقی سکونتگاه‌ها در این کشورها را

1. Chiang tan
2. Wenzhou
3. Umo

مطرح و تقویت شهرهای کوچک و میانی از طریق ایجاد دانشگاه را به عنوان یک استراتژی توسعه برای کشورهای در حال توسعه پیشنهاد می‌کند. او راهبرد توسعه فضایی ملی خود را تحت عنوان (SAIC) مطرح می‌کند (اکبریان رونیزی، ۱۳۸۵: ۱۱). هاردوی و ساتردوایت^۱ (۱۹۸۶)، کتابی تحت عنوان «نقش شهرهای کوچک و متوسط دانشگاهی در توسعه ملی و منطقه‌ای در جهان سوم» به رشته تحریر در آورده‌اند که نتایج آن شامل؛ عدم تجانس شهرهای کوچک و متوسط با شهرهای بزرگ؛ کمبود شدید تحقیقات و منابع مطالعاتی در رابطه با مراکز کوچک شهری در جهان سوم؛ نقش مهم و کلیدی شهرهای کوچک و متوسط در کنترل اداری، سیاسی و نظامی منطقه؛ روابط قوی و عمیق بین کشاورزی و توسعه روستایی با توسعه مراکز کوچک شهری؛ تأثیر قدرتمند سیستم‌های جدید حمل و نقل بر توسعه مراکز شهری، می‌باشد (زبردست، ۱۳۸۳، ۳۴). اوسون^۲ (۲۰۰۱۶)، شهرهای کوچک دانشگاهی و توسعه غیر - متمرکز در غنا (تئوری و عمل) از DCDM استفاده نموده است. بر اساس DCDM، هدف تقویت سرمایه‌های ناحیه‌ای تنها رشد این مراکز نیست بلکه تقویت پیوندهای روستا - شهری است. کورتنی^۳ و همکاران (۲۰۱۹)، در مقاله‌ای با عنوان شهرهای کوچک دانشگاهی به صورت زیر مجموعه در توسعه روستایی انگلیس: بررسی ارتباطات شهر و روستا در چهار شهر کوچک دانشگاهی در انگلیس به اندازه‌گیری قدرت ادغام اقتصادی شهر و پسرکانه آن پرداخته است. نتایج حاکی از ارزش بالقوه شهر کوچک دانشگاهی به عنوان زیر مجموعه توسعه در اقتصاد محلی پسرکانه‌های خود شرایط اشتغال و خدمات ارائه می‌دهد. یولید^۴ و همکارانش (۲۰۲۰)، در گزارشی با عنوان روایت‌های روستا شهر دانشگاهی و روندهای فضایی در اروپا به مطالعه و آنالیز روابط شهر و روستا پرداخته‌اند. نتایج این گزارش شامل؛ سنتزی جامع از همه مطالعات صورت گرفته در دهه‌های اخیر در رابطه با مفاهیم شهری و روستایی، در محتوای روندهای فضایی معاصر در اروپا، تعریف گرایش‌ها و روندهای کلیدی در مورد پویایی شهری و روستایی در اروپا و اعتبارسنجی این روندها به وسیله متخصصان اروپایی، شامل نویسندگان اصلی درگیر با کارهای علمی اخیر در زمینه روابط شهر و روستا می‌باشد. در ایران تحقیقات راجع به نقش و عملکرد شهرهای کوچک در توسعه روستاهای پیرامون به مواردی اشاره می‌گردد:

ابراهیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۱)، در مقاله خود تحت عنوان تحلیل کارکردی از اقتصادی شهرهای کوچک در توسعه روستایی نشان داد که رشد و توسعه شهر کوچک زاهدشهر به طور مستقیم به شرایط اقتصادی واجتماعی حوزه نفوذ پیرامونی وابسته است و ثبات جمعیت روستایی و تولیدات کشاورزی، به واسطه کارآمدی ارائه خدمات در این گونه شهرهای کوچک به حوزه پیرامونی‌شان، آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اکبریان رونیزی (۱۳۹۳)، در مقاله‌ای با عنوان بررسی نقش ارتقاء روستاها به شهر در توسعه نواحی روستایی دهستان ایچ شهرستان استهبان به این نتیجه رسید که ارتقاء ایچ به نقطه شهری توانسته نقش مؤثری در توسعه روستاهای این دهستان داشته باشد که البته در خصوص نقش شهر بر شاخص‌های مورد در بین روستاها تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که بین مراجعه و ارتباط روستاییان به شهر ایچ با ارزیابی آنها از نقش این شهر در توسعه روستایی و نیز رضایت‌مندی آنها از شهر شدن ایچ، رابطه معنادار مستقیم آماری وجود دارد. میکانیکی و همکاران (۱۳۹۷)، در مقاله خود با عنوان کارکرد فضایی شهرهای کوچک در ارتباط با روستاهای پیرامون شهر سربیشه به این نتیجه رسیدند که این شهر کوچک در کاهش مهاجرت روستاییان به شهرهای بزرگتر و تثبیت جمعیت روستایی خود و ارائه خدمات نقش بسیار کمی داشته و در واقع این مرکز شهری برای جذب مهاجران بالقوه و بالفعل این نواحی در شرایط موجود، فاقد توانایی لازم بوده است.

بررسی پیشینه تحقیق نشان می‌دهد مطالعات صورت گرفته از یک سو بیشتر تکیه تأثیر شهرهای دانشگاهی بر روند تغییر جمعیتی و از سوی دیگر در بررسی شهرهای کوچک دانشگاهی، کمتر به نقش آن در ابعاد مختلف پرداخته شده است و بطور کل از سوی متخصصین جغرافیایی نقش شهرهای دانشگاهی کوچک در توسعه نواحی

1. Hardoy & Satterthwaite

2. Yankson

3 Courtney

4 Uljed

روستایی پیرامونی آن فراموش شده است که بر این اساس وجه تمایز تحقیق حاضر با تحقیقات قبلی، بررسی و مطالعه چند بُعدی (اقتصادی و...) نقش شهرهای دانشگاهی کوچک می‌باشد.

روش شناسی

این تحقیق از نوع کاربردی- توسعه‌ای و با توجه به ماهیت موضوع به صورت پیمایشی انجام گرفته است. روش انجام آن روش توصیفی- تحلیلی است که با تکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی انجام گرفته است. قلمرو مکانی آن را روستاهای پیرامونی شهر سرخنگلا از توابع شهرستان گرگان واقع در استان گلستان شامل می‌شود. جامعه آماری این پژوهش را خانوارهای ساکن در روستاهای پیرامونی (۱۱ روستا) شهر سرخنگلا تشکیل می‌دهند. از آنجایی که حجم کل جامعه آماری (۳۴۷۶ خانوار) بوده است، لذا اقدام به تعیین نمونه کوچکتری از جامعه آماری مذکور شده و طبق محاسبات با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۲۰۳ نمونه مشخص گردیده است. سپس با استفاده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته اطلاعات لازمه جمع‌آوری و با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل به دو شیوه آمار توصیفی و استنباطی قرار گرفته است. لازم به ذکر است منظور از روایی این است که مقیاس محتوای ابزار یا سوالات مندرج در ابزار گردآوری اطلاعات دقیقاً متغیرها و موضوع مورد مطالعه را بسنجد؛ یعنی اینکه هم داده‌های گردآوری شده از طریق ابزار مزاد بر نیاز تحقیق نباشد و هم اینکه بخشی از داده‌های مورد نیاز در رابطه با سنجش متغیرها در محتوای ابزار حذف نشده باشد یا به عبارت دیگر عین واقعیت را به خوبی نشان دهد. بر همین اساس برای مطمئن شدن از روایی بودن پرسشنامه و معرفه‌های انتخاب شده جهت بررسی جوانب موضوع پژوهش از نظر اساتید راهنما و مشاور و همچنین از نظرات سه نفر از متخصصین مربوطه و در نهایت پرسشنامه نگارنده و مؤلفه‌ها متناسب با موضوع تحقیق شناخته شده و مورد تحقیق قرار گرفت. پایایی تحقیق با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ^۱ در ابتدا تعداد ۳۰ پرسشنامه برای پیش آزمون از جامعه‌ی آماری تکمیل شد. پس از آن پرسش‌های نامفهوم، حذف و پرسشنامه‌ی روان و قابل فهم برای ادامه‌ی کار میدانی تدوین شده است و ضریب‌روایی برای پرسشنامه ۷۹٪ بدست آمد که بیانگر وجود ضریب‌روایی بالا در پرسشنامه می‌باشد.

جدول ۱. روستاهای نمونه‌ی تحقیق

روستاهای پیرامونی		نام روستا
موقعیت جغرافیایی	تعداد خانوار	
جلگه‌ای	۱۰۰۰	قرن‌آباد
جلگه‌ای	۲۷۱	جلین سفلی
جلگه‌ای	۳۹۲	سیاه‌تلو
جلگه‌ای	۵۴۵	اسلام‌آباد
جلگه‌ای	۷۴۴	حسن‌آباد
کوهستانی	۴۹	توسکستان
جلگه‌ای	۱۰۶	خیرات
کوهستانی	۱۰۵	شاهکوه سفلی
کوهستانی	۱۲۱	شاهکوه علیا
کوهستانی	۱۴۳	چهارباغ
	۳۴۷۶	جمع

منبع: مرکز بهداشت شهر سرخنگلا، ۱۳۹۹

^۱. Kooran

^۲. Alpa koronbach

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر دانشگاهی سرخنکلا در ۴٫۵ کیلومتری شرق شهر گرگان در ارتفاع ۱۱۸ متر از سطح آب‌های آزاد در محدوده بخش مرکزی شهرستان گرگان واقع شده است. سرخنکلا در سال ۱۳۹۱ به صورت رسمی به عنوان شهر شناخته شده و تنها در سال ۱۳۹۵ به عنوان نقطه سکونت‌گاهی شهری مورد سرشماری رسمی قرار گرفته است. اما دانشگاه گلستان به جمعیتی بالغ بر ۵ هزار دانشجو از سال ۱۳۹۷ از منطقه شهری گرگان به منطقه شهری سرخنکلا تغییر مکان داده است و با توجه به دولتی بودن این دانشگاه تعداد زیادی خوابگاه خودگردان و خانه‌های شهری به این قشر اختصاص یافته شده است در نتیجه موجب تغییر بزرگ جمعیتی در این شهر و حتی روستاهای پیرامونی آن شده است. این شهر از نظر طبیعی در قسمت شرق شهر گرگان و بر روی دشتهای جلگه‌ای جبهه شمال شرقی رشته کوه‌های البرز استقرار یافته است. از لحاظ توپوگرافی شهر سرخنکلا در منطقه دشتی واقع می‌باشد که شیب عمومی منطقه از جنوب به شمال می‌باشد. از نظر مختصات جغرافیایی شهر سرخنکلا در ۵۴ درجه و ۳۲ دقیقه و ۲۱ ثانیه طول جغرافیای شرقی از نصف‌النهار مبدأ و ۳۶ درجه و ۵۱ دقیقه و ۶ ثانیه عرض جغرافیای شمالی از خط استوا استقرار یافته است. این شهر از شمال به سرخنکلاته و از سمت جنوب به اراضی روستای خیرات، نومل و توسکستان و از سمت شرق به شهر فاضل-آباد و علی‌آباد کتول و بالاخره از سمت غرب نیز به شهر گرگان محدود می‌گردد. جدول زیر موقعیت تقسیمات سیاسی شهرستان گرگان را نشان می‌دهد. شهر سرخنکلا از نظر تقسیمات سیاسی جزء بخش مرکزی شهرستان گرگان است که در بخش شرقی این شهرستان واقع گردیده است. تعداد روستاهای پیرامونی شهر سرخنکلا را ۱۱ روستا با ۳۴۷۶ خانوار تشکیل می‌دهد (سازمان مدیریت و برنامه ریزی، ۱۳۹۹).

جدول ۲. وضعیت تقسیمات سیاسی شهرستان گرگان و موقعیت سرخنکلاته

بخش	دهستان	تعداد آبادی	دارای سکنه	خالی سکنه	شهرهای موجود
مرکزی	استرآباد جنوبی، روشن‌آباد	۱۰۹	۹۶	۱۳	گرگان - جلین
	انجیرآباد				
بهاران	قرق				سرخنکلاته
	استرآباد شمالی				

منبع: سالنامه آماری استان گلستان، ۱۳۹۵

شکل ۱. نقشه تقسیمات سیاسی شهر سرخنکلاته

یافته‌ها و بحث

ویژگی‌های فردی - اجتماعی افراد مورد سنجش

این بخش اختصاص به جمع‌آوری ویژگی‌های فردی و اجتماعی افرادی که مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند اختصاص یافته است. که در جدول زیر ویژگی‌ها افراد مورد مطالعه را بازگو می‌نماید.

جدول ۳. ویژگی‌های فردی - اجتماعی افراد

جنسیت	سن	وضعیت تأهل	سطح تحصیلات	درآمد ماهیانه
	۲۵- ۱۵		فوق لیسانس به بالا ٪۱۸	۵۰۰ تا ۸۰۰ هزار تومان ٪۳۹
مرد ٪۵۸/۶	۲۶-۳۵ ٪۲۳/۶	مجرد ٪۵۲	لیسانس ۲۲/٪۱۸	۸۰۰ تا ۱ میلیون تومان ٪۱۹/۸
	۳۶-۵۵ ٪۱۲/۵		فوق دیپلم ٪۱۵	۱ تا ۱/۵ میلیون تومان ٪۱۳/۹
زن ٪۴۱/۴	۵۶-۷۰ ٪۸/۵	متاهل ٪۴۸	دیپلم ٪۴۰ راهنمایی ٪۳ کم سواد، بی سواد ٪۱/۲	بیشتر ٪۲۷/۳
اشتغال	کارمند دولت ٪۱۷/۶	خدمات ٪۳۵/۱	کارگر ٪۶	کشاورزان ٪۲/۱
	متخصص ٪۴/۳			سایر موارد ٪۳۸

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۲

یافته‌های تحلیلی

در این بخش با استفاده از آمار استنباطی به آزمون فرضیه‌ها مطروحه در این پژوهش می‌پردازیم. فرضیه اول: بین فاصله از شهر سرخنگلا و جذب و بازاریابی محصولات محلی تفاوت معناداری وجود دارد. منظور از تدوین این فرضیه، بررسی نقش شهر سرخنگلا در جذب و بازاریابی محصولات محلی روستاهای پیرامونی در نواحی جلگه‌ای و کوهستانی است. به منظور سنجش و آزمون فرضیه و جواب به سؤال و فرضیه تحقیق، متغیرها از جمله: فاصله از شهر سرخنگلا، میزان فروش محصول در داخل و خارج روستا، رضایت‌مندی از عاملان خرید محصول، جذب و فروش محصولات در بازار هفتگی، بازار اصلی، بازار روز سرخنگلا و همچنین نهادها و سازمان‌ها موجود از جمله شرکت تعاونی روستایی، مرکز جهاد کشاورزی و سایر برگرفته شده است.

جدول ۴. متغیرهای مورد سنجش آزمون فرضیه اول

مقیاس	متغیرها	عنوان
نسبتی	فاصله از شهر سرخنگلا	متغیرهای مورد بررسی برای اثبات فرضیه اول
ترتیبی	میزان فروش محصول در داخل روستا	
ترتیبی	میزان فروش محصول در خارج روستا	
ترتیبی	نقش بازار هفتگی سرخنگلا در جذب و فروش محصولات	
ترتیبی	نقش بازار اصلی سرخنگلا در جذب و فروش محصولات	
ترتیبی	نقش بازار روز سرخنگلا در جذب و فروش محصولات	
ترتیبی	نقش شرکت تعاونی سرخنگلا در جذب و فروش محصولات	
ترتیبی	نقش جهاد کشاورزی سرخنگلا در جذب و فروش محصولات	
ترتیبی	رضایت‌مندی از عاملان خرید در روستا و فروش در شهر سرخنگلا	

نقش فاصله در فروش محصول در دو ناحیه

به منظور سنجش و بررسی نقش فاصله از آزمون پیرسون و T مستقل استفاده گردیده است. نتایج حاکی از آن است که عامل فاصله در فروش محصول در خارج از روستا در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد و در شاخص فروش محصول در داخل روستا تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۵. نتایج آماری آزمون پیرسون به منظور سنجش نقش فاصله در فروش محصول

عامل	متغیر	همبستگی پیرسون	تعداد	معناداری
فاصله	فروش محصول روستا	.۰۰۸	۲۰۰	ns.۹۱۲
	فروش محصول در خارج از روستا	.۱۹۵**	۲۰۰	**۰.۰۰۶

ns : عدم معناداری **معناداری در سطح ۹۹ درصد منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

به منظور بررسی و مقایسه دو ناحیه از نظر میزان فروش محصولات در داخل و خارج از روستا از آزمون T مستقل استفاده شده است. نتایج حاکی از آن است بین n ناحیه از نظر فروش محصول در داخل و همچنین خارج از روستا تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارتی در هر دو ناحیه با توجه به سود بیشتر تمایل بیشتری به فروش محصولات خود در خارج از روستا وجود دارد.

جدول ۶. نتایج آزمون T مستقل فروش محصولات در روستاهای جلگه‌ای و کوهستانی

متغیر	گروه‌ها	حجم نمونه	میانگین	مقدار T	درجه آزادی	معناداری
فروش محصول در داخل روستا	روستاهای جلگه‌ای	۱۰۸	۱,۷۴۰۷	-۱,۳۸۱	۱۹۵	.۱۶۹ ns
	روستاهای کوهستانی	۸۸	۱,۸۹۸۹			
فروش محصول خارج از روستا	روستاهای جلگه‌ای	۱۰	۲,۴۶۳۰	-۱,۶۰۵	۱۹۵	.۱۱۰ ns
	روستاهای کوهستانی	۸۸	۲,۶۹۶۶			

ns : عدم معناداری منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

رضایت از قیمت پیشنهادی عاملان و انتقال محصولات خریداری شده به سرخنکلا

نتایج ارزیابی نشان داد بین رضایت از فروش محصول به عاملان و میزان فروش محصول در شهر سرخنکلا تفاوت معناداری در سطح ۹۹ درصد مشاهده می‌گردد.

جدول ۷. نتایج آزمون پیرسون و فروش محصول

شاخص	ترتیبی	ترتیبی	اسپیرمن
رضایت قیمت پیشنهادی عاملان	میزان فروش عاملان در شهر سرخنکلا	مقدار	سطح معناداری
		.۳۱۴**	.۰۰۰

** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نقش بازارها و نهادها واقع در شهر سرخنکلا در جذب و بازاریابی محصولات

به منظور سنجش شاخص فوق از آزمون‌های مان‌وایتنی، کای اسکور و اسپیرمن استفاده گردیده است. برای مقایسه جذب و بازاریابی محصولات در دو ناحیه کوهستانی و جلگه‌ای از آزمون مان‌وایتنی استفاده شده است که نشان داد بین دو ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات در بازار روز، بازار اصلی، شرکت تعاونی روستایی و جهاد کشاورزی تفاوت معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و در سایر مؤلفه‌ها تفاوتی وجود ندارد.

جدول ۸. بررسی نقش بازارها و نهادهای محلی در جذب و بازاریابی محصولات در روستاهای جلگه‌ای و کوهستانی - آزمون مان وایتنی

متغیر	گروه ها	حجم نمونه	میانگین رتبه	مان وایتنی	معناداری
بازار هفتگی	روستاهای جلگه‌ای	۹۶	۸۸,۷۹	۳۸۶۸,۰۰	.۲۳۲ ns
	روستاهای کوهستانی	۸۸	۹۷,۵۴		
بازار روز	روستاهای جلگه‌ای	۹۶	۸۱,۹۰	۳۲۰۶,۵۰۰	.۰۰۲ **
	روستاهای کوهستانی	۸۸	۱۰۴,۰۶		
بازار اصلی	روستاهای جلگه‌ای	۹۶	۸۲,۲۴	۳۲۳۹,۰۰	.۰۰۷ **
	روستاهای کوهستانی	۸۶	۱۰۱,۸۴		
شرکت تعاونی روستایی	روستاهای جلگه‌ای	۹۶	۷۶,۸۲	۲۷۱۹,۰۰	.۰۰۰ **
	روستاهای کوهستانی	۸۷	۱۰۸,۷۵		
جهاد کشاورزی	روستاهای جلگه‌ای	۹۶	۷۸,۱۷	۲۸۴۸,۰۰	.۰۰۰ **
	روستاهای کوهستانی	۸۷	۱۰۷,۲۶		
سایر	روستاهای جلگه‌ای	۲۷	۵۰,۶۵	۹۸۹,۵۰۰	.۵۹۱ ns
	روستاهای کوهستانی	۷۸	۵۳,۸۱		

NS: عدم معناداری ** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

جدول ۹. بررسی و مقایسه بازارها و نهادهای محلی محصولات روستاهای پیرامون - آزمون کای اسکوئر

متغیر	کای اسکوئر	درجه آزادی	معناداری
بازار هفتگی	۱۴۰,۷۷۷	۴	.۰۰۰ **
بازار روز	۱۷۲,۹۷۸	۴	.۰۰۰ **
بازار اصلی	۱۳۰,۱۳۰	۴	.۰۰۰ **
شرکت تعاونی روستایی	۷۶,۲۱۱	۳	.۰۰۰ **
جهاد کشاورزی	۱۲۰,۷۰۳	۴	.۰۰۰ **
سایر	۱۴۰,۴۱۵	۴	.۰۰۰ **

** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

همچنین نتایج جدول آزمون کای اسکوئر حاکی از آن است که کلیه بازارها و نهادهای موجود در شهر سرخنگلا در جذب و بازاریابی محصولات نقش ایفا می‌نمایند، زیرا سطح معناداری بدست آمده در حد ۹۹ درصد می‌باشد. در یک ارزیابی کلی از نتایج منتج از روابط مطرح شده در این بخش در راستای اثبات فرضیه اول، باید گفت شهر سرخنگلا در جذب و بازاریابی محصولات نقش بسزایی دارد به طوری که از طریق آزمون‌های مان وایتنی، اسپیرمن، کای اسکوئر و T مستقل این ادعا به اثبات رسیده است.

جدول ۱۰. ارزیابی کلی آزمون فرضیه اول

۱.	فروش محصولات در داخل روستا	معنادار نیست	X
۲.	فروش محصولات در خارج از روستا	معنادار نیست	X
۳.	رضایت قیمت پیشنهادی عاملین و میزان فروش در شهر سرخنگلا	معنادار است	✓
۴.	نقش بازار هفتگی در ۲ ناحیه در جذب محصولات	معنادار نیست	X
۵.	نقش بازار روز در ۲ ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات	معنادار است	✓
۶.	نقش بازار اصلی در ۲ ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات	معنادار است	✓
۷.	نقش شرکت تعاونی روستایی در ۲ ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات	معنادار است	✓
۸.	نقش جهاد کشاورزی در ۲ ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات	معنادار است	✓
۹.	نقش سایر در ۲ ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات	معنادار نیست	X

✓	معنادار است	۱۰. نقش بازار هفتگی در جذب محصولات روستاهای پیرامون
✓	معنادار است	۱۱. نقش بازار روز در جذب محصولات روستاهای پیرامون
✓	معنادار است	۱۲. نقش بازار اصلی در جذب محصولات روستاهای پیرامون
✓	معنادار است	۱۳. نقش شرکت تعاونی روستایی در جذب محصولات روستاهای پیرامون
✓	معنادار است	۱۴. نقش جهاد کشاورزی در جذب محصولات روستاهای پیرامون
✓	معنادار است	۱۵. نقش سایر در جذب محصولات روستاهای پیرامون

- فرضیه دوم: شهر دانشگاهی سرخنکلا در تغییرات جمعیتی روستاهای جلگه‌ای نسبت به روستاهای کوهستانی نقش بیشتری داشته است.

به منظور سنجش و آزمون فرضیه فوق‌الذکر از متغیرهای ذیل استفاده گردیده است:

جدول ۱۱. متغیرهای مورد سنجش فرضیه دوم

مقیاس	متغیرها
ترتیبی	امکانات بهداشتی
ترتیبی	تأمین نیازها و جلوگیری از مهاجرت
ترتیبی	افزایش سطح زندگی و ماندن در روستا
ترتیبی	خدمات شهر سرخنکلا
اسمی	اقشار مهاجر
اسمی	مقصد مهاجرت
اسمی	علت انتخاب مقصد مهاجرت

با توجه به ماهیت متغیرها در این قسمت از آزمون مان وایتنی، کای اسکور و فای کرامر استفاده گردیده است که نتایج آن به شرح ذیل تفسیر و تعیین شده و در نهایت تایید یا رد فرضیه مشخص گردیده است:

جدول ۱۲. مقایسه نقش شهر سرخنکلا در تغییرات جمعیتی روستاهای کوهستانی و جلگه‌ای با استفاده از آزمون مان وایتنی

متغیر	گروه‌ها	تعداد	میانگین رتبه	مان وایتنی	معناداری
امکانات بهداشتی	جلگه‌ای	۱۱۲	۸۲,۹۵	۳۰۷۳,۰۰۰	** .۲۳۲
	کوهستانی	۸۸	۱۱۸,۴۷		
نیازهای ضروری مانع مهاجرت	جلگه‌ای	۱۱۲	۱,۴۰	۳۹۸۵,۵۰۰	* .۰۰۲
	کوهستانی	۸۸	۱۰۸,۲۲		
افزایش سطح زندگی و ماندن در روستا	جلگه‌ای	۱۱۲	۱۰۸,۹۲	۳۷۳۵,۰۰۰	** .۰۰۷
	کوهستانی	۸۹	۸۶,۹۷		
تمایل به مهاجرت	جلگه‌ای	۱۱۲	۱۰۰,۲۳	۴۶۷۳,۵۰۰	ns .۰۰۰
	کوهستانی	۸۸	۹۷,۵۱		

ns: عدم معناداری ** : معناداری در حد ۹۹ درصد ** : معناداری در حد ۹۵ درصد منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نتایج آزمون مان وایتنی نشان داد بین دو ناحیه از نظر تأمین امکانات بهداشتی از طریق شهر سرخنکلا و افزایش سطح زندگی و ماندگاری در روستا در حد ۹۹ درصد معناداری وجود دارد، همچنین تأمین نیازهای ضروری از طریق شهر سرخنکلا در ماندگاری جمعیتی بین دو ناحیه در حد ۹۵ درصد معناداری وجود دارد. اما میزان تمایل به مهاجرت به مکان‌های دیگر در بین دو ناحیه (روستاهای کوهستانی-جلگه‌ای) تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۳. نتایج آزمون کای اسکوئر - نقش شهر سرخنکلا در تغییرات جمعیتی

متغیر	کای اسکوئر	درجه آزادی	معناداری
امکانات بهداشتی	۱۲۸,۴۱۲	۴	.۰۰۰ **
نیازهای ضروری مانع مهاجرت	۱۳۴,۵۴۳	۴	.۰۰۰ **
افزایش سطح زندگی و ماندن در روستا	۷۹,۵۱۸	۴	.۰۰۰ **
تمایل به مهاجرت	۱۸۳,۲۸۶	۴	.۰۰۰ **

** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نتایج آزمون کای اسکوئر حاکی از آن است نقش شهر سرخنکلا با استفاده از مؤلفه‌های مورد سنجش فوق در تغییرات جمعیتی روستاهای پیرامونی در حد ۹۹ درصد اثرگذار بوده است. در نهایت نتایج آزمون فای کرامر نشان داد بین دو ناحیه از نظر اقشار مهاجر تفاوت معناداری وجود ندارد زیرا سطح معناداری بالای ۵ درصد می‌باشد.

جدول ۱۴. مقایسه مهاجرت اقشار مختلف در روستاهای جلگه‌ای و کوهستانی با استفاده از آزمون فای کرامر

شاخص	فای کرامر	مقدار	سطح معناداری
نوع روستا	اقشار مهاجر	۰.۱۷۳	ns.۱۲۱

ns : عدم معناداری منبع: مطالعات میدانی: ۱۳۹۹

جدول ۱۵. ارزیابی کلی آزمون فرضیه اول

رضایت‌مندی از امکانات بهداشتی	معنادار است	✓
نیازهای ضروری و ماندگاری جمعیت	معنادار است	✓
افزایش سطح زندگی و ماندگاری در روستا	معنادار است	✓
تمایل به مهاجرت	معنادار نیست	✗
نوع روستا و وضعیت اقشار مهاجر	معنادار نیست	✗

در نهایت با توجه به نتایج آزمون‌های مان وایتنی، کای اسکوئر و فای کرامر فرضیه دوم تأیید می‌گردد.

- فرضیه سوم: بین ارائه خدمات شهر سرخنکلا با بهبود شاخص‌های اجتماعی و ارتقای کیفی زیستی در روستاهای پیرامونی (جلگه‌ای- کوهستانی) رابطه معناداری وجود دارد.

برای آزمون فرضیه فوق از متغیرهای رضایت از خدمات درمانی، خدمات آموزشی شامل مراجعه به مدارس راهنمایی، دبیرستان، کتابخانه عمومی، کلاس‌های فوق برنامه، آموزش صنایع دستی و خانگی موجود در شهر سرخنکلا استفاده گردیده است. شاخص‌های مذکور تماماً در قالب طیف لیکرت تعریف گردیده‌اند و با توجه به جامعه آماری و ماهیت متغیرهای فوق از آزمون مان وایتنی و کای اسکوئر جهت اثبات یا رد فرضیه استفاده شده است.

جدول ۱۶. سنجش بهبود شاخص‌های اجتماعی در روستاهای جلگه‌ای و کوهستانی با استفاده از آزمون مان وایتنی

متغیر	ناحیه	حجم نمونه	میانگین رتبه	مان وایتنی	معناداری
رضایت از مدرسه راهنمایی	جلگه‌ای	۳۳	۱۷,۳۸	۱۲,۵۰۰	ns.۱۱۲
	کوهستانی	۲	۲۸,۲۵		
رضایت از دبیرستان	جلگه‌ای	۷۳	۵۹,۵۷	۱۶۴۷,۵۰۰	ns.۲۲۵
	کوهستانی	۵۱	۶۶,۷۰		
رضایت از کتابخانه	جلگه‌ای	۲۴	۱۴,۰۴	۳۷,۰۰۰	ns.۱۴۳
	کوهستانی	۵	۱۹,۶۰		

ns.۹۴۴	۲۳۱,۰۰۰	۳۱,۰۶	۵۲	جلگه‌ای	رضایت از کلاس‌های فوق برنامه
		۳۰,۶۷	۹	کوهستانی	
ns.۸۲۸	۲۸,۰۰۰	۹,۸۷	۱۵	جلگه‌ای	آموزش صنایع دستی و خانگی
		۱۰,۵۰	۴	کوهستانی	
** .۰۰۰	۱۵۱۲,۰۰۰	۶۰,۵۰	۸۴	جلگه‌ای	درمانی
		۸۵,۵۰	۵۶	کوهستانی	

: عدم معناداری** : معناداری در حد ۹۹ درصد NS منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نتایج حاکی از آن است تنها از نظر رضایت‌مندی در استفاده و مراجعه برای خدمات درمانی بین دو ناحیه در سطح ۹۹ درصد رابطه معناداری وجود دارد و در سایر متغیرهای مورد ارزشیابی تفاوتی معناداری مبنی بر رضایت‌مندی وجود ندارد.

جدول ۱۷. سنجش شدت اثرگذاری شاخص‌های اجتماعی با استفاده از آزمون کای اسکوئر

معناداری	درجه آزادی	کای اسکوئر	متغیر
.۰۰۰ **	۳	۵,۸۸۶	رضایت‌مندی از مدرسه راهنمایی
.۰۰۱ **	۳	۳۵,۱۹۰	رضایت‌مندی از دبیرستان
.۰۲۹ **	۳	۱۶,۹۳۱	رضایت‌مندی از کتابخانه
.۰۰۰ **	۲	۵۱,۸۰۶	کلاس‌های فوق برنامه
.۰۵۳ *	۲	۹,۰۰۰	آموزش صنایع خانگی

NS : عدم معناداری** : معناداری در حد ۹۹ درصد * : معناداری در حد ۹۵ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نتایج حاکی از آن است میزان رضایت‌مندی از مراجعه به مدرسه راهنمایی، مکان‌های فوق برنامه، دبیرستان در سطح ۹۹ درصد و در سایر متغیرها رضایت‌مندی در حد ۹۵ درصد می‌باشد. نتایج ارزیابی کلی فرضیه سوم بدین گونه است با توجه به اینکه بین دو ناحیه از یک سو از نظر بهبود شاخص‌های اجتماعی بین دو ناحیه تفاوت معناداری وجود ندارد و از سوی دیگر مقایسه میزان رضایت‌مندی درمانی متغیرها از ناحیه مورد مطالعه بالای ۹۵ درصد می‌باشد، در نتیجه می‌توان گفت فرضیه سوم رد می‌گردد.

- فرضیه چهارم: بین ارائه خدمات شهر سرخندکلا با بهبود شاخص‌های اقتصادی و ارتقای کیفی زیستی در روستاهای پیرامونی (جلگه‌ای- کوهستانی) رابطه معناداری وجود دارد.
برای اثبات یا رد فرضیه فوق از متغیرهایی در قالب جدول ذیل استفاده گردیده است:

جدول ۱۸. نمایش متغیرهای مورد استفاده آزمون فرضیه چهارم

مقیاس	متغیر
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از بانک‌های دولتی
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از مؤسسات اعتباری
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از مراکز عرضه سموم
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از مراکز عرضه کود
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از مراکز عرضه بذر
ترتیبی	میزان رضایت‌مندی از مشاور و ترویج
ترتیبی	خدمات اداری غیرکشاورزی
ترتیبی	میزان تأمین نیازهای مالی از طریق بانک‌ها و مؤسسات واقع در سرخندکلا
ترتیبی	میزان تمایل به سپرده گذاری در بانک‌ها و مؤسسات
اسمی	تمایل به سرمایه‌گذاری در سرخندکلا و شهرهای دیگر

نتایج آزمون مان‌وایتنی نشان داد بین دو ناحیه از نظر مراجعه به مؤسسات اعتباری، مراکز عرضه کود، تأمین نیازهای مالی و تمایل به سپرده‌گذاری تفاوت معناداری وجود دارد و در سایر متغیرها تفاوتی بین دو ناحیه وجود ندارد. به عبارتی میزان رضایت‌مندی در مراجعه به مؤسسات اعتباری، مراکز عرضه کود، تأمین نیازهای مالی و تمایل به سپرده‌گذاری در شهر سرخنگلا در ناحیه جلگه‌ای در مقایسه با ناحیه کوهستانی بیشتر است.

جدول ۱۹. مقایسه میزان رضایت‌مندی روستاهای جلگه‌ای و کوهستانی از مراجعه به مراکز اقتصادی واقع در شهر سرخنگلا با استفاده از آزمون مان‌وایتنی

متغیر	ناحیه	تعداد	میانگین رتبه	مان‌وایتنی	سطح معناداری
رضایت‌مندی از مراجعه به بانک‌ها	جلگه‌ای	۹۵	۸۵,۶۰	۳۵۷۲,۰۰۰	* .۰۱۳
	کوهستانی	۷۹	۸۹,۷۸		
رضایت‌مندی از مراجعه به مؤسسات اعتباری	جلگه‌ای	۸۹	۷۳,۵۶	۲۵۴,۰۰۰	** .۰۰۶
	کوهستانی	۷۴	۹۲,۱۵		
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه سموم	جلگه‌ای	۶۳	۵۱,۳۷	۱۲۲۰,۵۰۰	ns .۰۸۰
	کوهستانی	۴۷	۶۱,۰۳		
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه کود	جلگه‌ای	۵۷	۴۶,۱۸	۹۷۹,۰۰۰	* .۰۱۲
	کوهستانی	۴۶	۵۹,۲۲		
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه بذر	جلگه‌ای	۵۵	۴۰,۴۶	۶۸۵,۵۰۰	ns .۰۹۱
	کوهستانی	۳۱	۴۸,۸۹		
رضایت‌مندی از مراجعه به مشاوره و ترویج	جلگه‌ای	۲۱	۱۱,۸۶	۱۸,۰۰۰	ns .۷۲۶
	کوهستانی	۲	۱۳,۵۰		
میزان تأمین نیازهای مالی	جلگه‌ای	۱۰۷	۸۷,۵۳	۳۵۸۸,۰۰۰	** .۰۰۱
	کوهستانی	۸۹	۱۱۱,۶۹		
میزان تمایل به سپرده‌گذاری در سرخنگلا	جلگه‌ای	۱۰۷	۸۷,۴۹	۳۵۸۳,۵۰۰	** .۰۰۱
	کوهستانی	۸۹	۱۱۱,۷۴		
خدمات غیر اداری	جلگه‌ای	۷۲	۵۱,۰۱	۱۰۴۴,۵۰۰	* .۰۳۰
	کوهستانی	۳۹	۶۴,۰۱		

ns : عدم معناداری** : معناداری در حد ۹۹ درصد* : معناداری در حد منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

جدول ۲۰. مقایسه میزان رضایت‌مندی از مراجعه به شهر سرخنگلا در امورات مختلف با استفاده از آزمون کای اسکوئر

متغیر	کای اسکوئر	درجه آزادی	سطح معناداری
رضایت‌مندی از مراجعه به بانک‌ها	۱۲۰,۰۹۱	۳	** .۰۰۰
رضایت‌مندی از مراجعه به مؤسسات اعتباری	۹۴,۴۶۷	۳	** .۰۰۰
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه کود	۱۲۶,۲۷۲	۴	** .۰۰۰
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه سموم	۱۲۳,۵۲۵	۴	** .۰۰۰
رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه بذر	۱۰۰,۵۱	۴	** .۰۰۰
رضایت‌مندی از مراجعه به مشاوره و ترویج	۱۴,۶۰۹	۴	** .۰۰۰
میزان تأمین نیازهای مالی	۹۸,۴۴۴	۴	** .۰۰۰
میزان تمایل به سپرده‌گذاری در سرخنگلا	۱۵۲,۵۵۶	۳	** .۰۰۰
خدمات غیر اداری	۲۳,۷۵۷	۳	** .۰۰۰

** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

جدول ۲۱. مقایسه مکان سرمایه‌گذار در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری با استفاده از آزمون کروسکال والیس

متغیر	مقصد	تعداد	میانگین رتبه	درجه آزادی	سطح معناداری
تأمین مالی از بانک‌ها	سرخنکلا	۸۹	۷۸,۰۵	۳	** .۰۰۰
	گرگان	۶۰	۹۵,۴۸		
	علی آباد	۱۶	۱۲۵,۵۰		
	سایر شهرها	۳۳	۱۵۲,۰۵		
تمایل به سپرده گذاری	سرخنکلا	۸۹	۸۰,۷۷	۳	** .۰۰۰
	گرگان	۶۰	۹۳,۹۳		
	علی آباد	۱۶	۱۲۹,۰۶		
	سایر شهرها	۳۳	۱۴۵,۸۲		

** : معناداری در سطح ۹۹٪ منبع: مطالعات میدانی: ۱۴۰۲

نتایج آزمون کاری اسکوتر حاکی از آن است صرف‌نظر از مقایسه ناحیه، رضایت‌مندی از مراجعات به شهر سرخنکلا در تمامی متغیرهای مورد سنجش مذکور در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد. در نهایت نتایج ارزیابی کلی فرضیه چهارم نشان داد فرضیه تأیید می‌گردد.

جدول ۲۲. ارزیابی کلی فرضیه چهارم

۱.	رضایت‌مندی از مراجعه به بانک‌ها	معمادار است	✓
۲.	رضایت‌مندی از مراجعه به مؤسسات اعتباری	معمادار است	✓
۳.	رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه سموم	معمادار نیست	✗
۴.	رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه کود	معمادار است	✓
۵.	رضایت‌مندی از مراجعه به مراکز عرضه بذر	معمادار نیست	✗
۶.	رضایت‌مندی از مراجعه به ترویج و مشاوره	معمادار نیست	✗
۷.	خدمات غیر اداری کشاورزی	معمادار است	✓
۸.	میزان تأمین نیازهای مالی	معمادار است	✓
۹.	میزان تمایل به سپرده گذاری در سرخنکلا	معمادار است	✓

نتیجه گیری

در برنامه‌ریزی ناحیه‌ای کشورهای در حال توسعه، تحقیق درباره روابط شهر و روستا، دارای اعتبار علمی است به طوری که در مؤسسه جغرافیدان بریتانیا گروه ویژه‌ای برای تحقیق درباره روابط شهر و روستا (۱۹۸۴-۱۹۸۵) تشکیل شد این گروه در مورد حرکت جریان دو طرفه مردم، کالا، تکنولوژی، اطلاعات و عقاید، بین شهر و روستا مطالعه می‌کند. به‌طور کلی، مفهوم و دامنه شهرنشینی و روستانشینی و همچنین روابط شهر و روستا در کشورهای صنعتی و غیر-صنعتی علی‌رغم شباهت ظاهری، از لحاظ با یکدیگر متفاوت است؛ بنابراین در بررسی روابط روستایی و شهری در مناطق مختلف باید ویژگی‌ها و الزامات خاص را در کنار قانون‌مندی‌های عام در نظر داشت. برای بررسی روابط شهر و روستا در کشورهای جهان سوم باید توجه داشت که این روابط و نابرابری‌های حاصل از آن اگر چه معمولاً در سطح ملی و بر اساس عوامل و نیروهای شکل دهنده درونی مورد مطالعه قرار می‌گیرد، اما مسلماً تا حد زیادی حاصل روابط بیرونی این کشورها است. بنابراین لازم است نابرابری‌های شهر و روستا را نه تنها در سطح ملی و نیروهای درونی، بلکه در سطح بین‌المللی و در قالب نظام جهانی مورد بررسی قرار داد.

فرضیه اول

نتایج حاکی از آن است که عامل فاصله در فروش محصول در خارج از روستا در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد و در شاخص فروش محصول در داخل روستا تفاوت معناداری وجود ندارد. به‌منظور بررسی و مقایسه دو ناحیه از نظر میزان

فروش محصولات در داخل و خارج از روستا از آزمون T مستقل استفاده شده است. نتایج حاکی از آن است بین n ناحیه از نظر فروش محصول در داخل و همچنین خارج از روستا تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارتی در هر دو ناحیه با توجه به سود بیشتر تمایل بیشتری به فروش محصولات خود در خارج از روستا وجود دارد. برای مقایسه جذب و بازاریابی محصولات در دو ناحیه کوهستانی و جلگه‌ای از آزمون مان وایتنی استفاده شده است که نشان داد بین دو ناحیه در جذب و بازاریابی محصولات در بازار روز، بازار اصلی، شرکت تعاونی روستایی و جهاد کشاورزی تفاوت معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و در سایر مؤلفه‌ها تفاوتی وجود ندارد. همچنین نتایج جدول آزمون کای اسکوئر حاکی از آن است که کلیه بازارها و نهادهای موجود در شهر سرخنگلا در جذب و بازاریابی محصولات نقش ایفا می‌نمایند، زیرا سطح معناداری بدست آمده در حد ۹۹ درصد می‌باشد. در یک ارزیابی کلی از نتایج منتج از روابط مطرح شده در این بخش در راستای اثبات فرضیه اول، باید گفت شهر سرخنگلا در جذب و بازاریابی محصولات نقش بسزایی دارد به طوری که از طریق آزمون‌های مان وایتنی، اسپیرمن، کای اسکوئر و T مستقل این ادعا به اثبات رسیده است.

فرضیه دوم

نتایج آزمون مان وایتنی نشان داد بین دو ناحیه از نظر تأمین امکانات بهداشتی از طریق شهر سرخنگلا و افزایش سطح زندگی و ماندگاری در روستا در حد ۹۹ درصد معناداری وجود دارد، همچنین تأمین نیازهای ضروری از طریق شهر سرخنگلا در ماندگاری جمعیتی بین دو ناحیه در حد ۹۵ درصد معناداری وجود دارد. اما میزان تمایل به مهاجرت به مکان‌های دیگر در بین دو ناحیه (روستاهای کوهستانی - جلگه‌ای) تفاوت معناداری وجود ندارد. نتایج آزمون کای اسکوئر حاکی از آن است نقش شهر سرخنگلا با استفاده از مؤلفه‌های مورد سنجش فوق در تغییرات جمعیتی روستاهای پیرامونی در حد ۹۹ درصد اثرگذار بوده است. در نهایت نتایج آزمون فای کرامر نشان داد بین دو ناحیه از نظر اقشار مهاجر تفاوت معناداری وجود ندارد زیرا سطح معناداری بالای ۵ درصد می‌باشد.

فرضیه سوم

نتایج حاکی از آن است میزان رضایت‌مندی از مراجعه به مدرسه راهنمایی، مکان‌های فوق برنامه، دبیرستان در سطح ۹۹ درصد و در سایر متغیرها رضایت‌مندی در حد ۹۵ درصد می‌باشد. نتایج ارزیابی کلی فرضیه سوم بدین گونه است با توجه به اینکه بین دو ناحیه از یک سو از نظر بهبود شاخص‌های اجتماعی بین دو ناحیه تفاوت معناداری وجود ندارد و از سوی دیگر مقایسه میزان رضایت‌مندی درمانی متغیرها از ناحیه مورد مطالعه بالای ۹۵ درصد می‌باشد، در نتیجه می‌توان گفت فرضیه سوم رد می‌گردد.

فرضیه چهارم

نتایج آزمون مان وایتنی نشان داد بین دو ناحیه از نظر مراجعه به مؤسسات اعتباری، مراکز عرضه کود، تأمین نیازهای مالی و تمایل به سپرده‌گذاری تفاوت معناداری وجود دارد و در سایر متغیرها تفاوتی بین دو ناحیه وجود ندارد. به عبارتی میزان رضایت‌مندی در مراجعه به مؤسسات اعتباری، مراکز عرضه کود، تأمین نیازهای مالی و تمایل به سپرده‌گذاری در شهر سرخنگلا در ناحیه جلگه‌ای در مقایسه با ناحیه کوهستانی بیشتر است. نتایج آزمون کای اسکوئر حاکی از آن است صرف‌نظر از مقایسه ناحیه، رضایت‌مندی از مراجعات به شهر سرخنگلا در تمامی متغیرهای مورد سنجش مذکور در سطح ۹۹ درصد معنادار می‌باشد. در نهایت نتایج ارزیابی کلی فرضیه چهارم نشان داد فرضیه تأیید می‌گردد.

بنابراین اگر ناحیه‌ای را به‌عنوان یک سیستم کلان، شهر را به‌عنوان کانون و روستاهای پیرامون به عناصر آن سیستم مرتبط و مکمل داخلی آن برابر کنیم، بین این کانون و نواحی پیرامونی ارتباطاتی خواهد داشت که این روابط متقابل شهر و روستا در نظام اقتصادی - اجتماعی سرزمین‌ها از تأثیرگذارترین جریان‌های همه‌جانبه در درون ناحیه می‌باشند و چارچوب فضایی ناحیه تحت تأثیر سرنوشت ساز آنها شکل می‌گیرد. به عبارت دیگر ماهیت و دامنه این روابط به انحاء مختلف بر ویژگی‌های اقتصادی - اجتماعی و همچنین ساختار و کارکرد یک ناحیه تأثیر گذار است. در این رابطه

پایداری نواحی شهری و روستایی با یکدیگر مرتبط است، به گونه‌ای که شهرها در کشورهای در حال توسعه ضمن بر آوردن امکانات و خدمات مورد نیاز روستاها آنها را به بازارهای ملی و جهانی پیوند می‌دهند. اما در مجموع روابط اکثر شهرها مخصوصاً شهرها ایران در گذشته و حال بر اصول زیر استوار است:

۱. روابط مالکیت سنتی و قدیمی با فرم تغییر شکل یافته آن بعد از اصلاحات ارضی.
 ۲. تسلط تجاری روز افزون با تکیه بر افزایش در آمد ملی و سرمایه‌گذاری بیشتر در شهرها.
 ۳. بهره‌برداری وسیع و متمرکز از نیروی انسانی روستاها در شهرها.
 ۴. نقش اداری و خدماتی دائم‌التزاید شهرها.
- بر این اساس ناحیه مورد مطالعه هم از این قواعد و مشروحات فوق‌الذکر مستثنی نمی‌باشد. لذا در ذیل به مهم‌ترین نتایج آن به ترتیب فرضیات طرح شده در متن پژوهش اشاره می‌گردد:
- ک بین فاصله و میزان فروش محصول درخارج از روستا همبستگی در سطح ۹۹ درصد وجود دارد.
- ک نتایج آزمون T مستقل نشان می‌دهد که بین دو ناحیه از نظر فروش محصول در داخل و همچنین فروش محصول درخارج از روستا تفاوت معناداری وجود ندارد.
- ک بین رضایت‌مندی از قیمت پیشنهادی عاملان و میزان فروش محصولات توسط عاملان در شهر سرخنکلا همبستگی در حد ۹۹ درصد وجود دارد.
- ک بین دو ناحیه در جذب بازاریابی محصولات در بازارهای روز، اصلی، شرکت تعاونی روستایی و جهاد کشاورزی شهر سرخنکلا تفاوت معناداری در حد ۹۹ درصد وجود دارد.
- ک از نظر تغییرات جمعیتی بین دو ناحیه در شاخص‌های امکانات بهداشتی، میزان تأمین نیازهای ضروری و ماندگاری، افزایش سطح زندگی و ماندن در روستا رابطه معناداری وجود دارد.
- ک بین نوع روستا و وضعیت اقشار مهاجر با استفاده از آزمون فای کرامر تفاوت معناداری وجود ندارد.
- ک بین دو ناحیه از نظر میزان رضایت‌مندی از مراجعه به خدمات آموزشی واقع در شهر سرخنکلا تفاوت معناداری را شاهد هستیم.
- ک بین دو ناحیه از نظر میزان رضایت‌مندی از مراجعه به خدمات اقتصادی در غالب مؤلفه‌ها تفاوت معناداری در حد ۹۹ درصد و ۹۵ درصد نشان می‌دهد.

بدون شک فلسفه هر تحقیق و مطالعه‌ای، شناخت نقاط قوت و ضعف مسأله مدنظر و طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی مطلوب برای آینده است. در همین راستا، پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، به ارائه راهکارهایی در جهت تصمیم‌گیری صحیح در برنامه‌ریزی‌های منطقه مورد مطالعه شده‌ایم:

- تقویت بنیان‌های علمی (وضعیت کیفی- کمی سواد) در منطقه مورد مطالعه، زیرا به‌طور کلی ۵۷ درصد جامعه آماری دارای تحصیلات پایین می‌باشند. بر این اساس پذیرش و ایجاد فضای نوآوری در فعالیتهای اقتصادی بویژه کشاورزی (اقتصاد غالب منطقه) با وضعیت سواد رابطه مستقیمی دارد.
- ایجاد فضای مشارکت بیشتر زنان در فعالیتهای اجتماعی و... که این موضوع در زمینه تحرک و جریانات روابط شهر و روستا بی اثر نمی‌باشد.
- توجه به بُعد مکانی- فضایی به‌ویژه فاصله دسترسی (درجه مرکزیت) در انتخاب شهرهای دانشگاهی با هدف انتظام فضایی.
- تقویت بازارهای مختلف در شهرهای دانشگاهی باهدف جذب و بازاریابی بیشتر محصولات محلی روستاهای پیرامونی.
- اصالت‌بخشی شهرهای دانشگاهی در راستای گسیل دادن جریانات و تحرکات فضایی روستاهای پیرامونی به سمت آن.
- ۱-۵- تقویت خدمات آموزشی در راستای پاسخگویی به نیازهای آموزشی روستاهای پیرامون.
- ۲-۵- تقویت و توسعه شبکه بهداشت و درمان در شهرهای دانشگاهی کوچک.
- ۳-۵- تقویت دامنه خدمات اقتصادی در شهرهای دانشگاهی کوچک.

- بسترسازی و ایجاد فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری افراد ثروتمند جامعه روستایی در شهرهای دانشگاهی کوچک از طریق اعمال سیاست‌های تشویقی و جلوگیری از پراکنش فضایی آنان به شهرها و استان‌های همجوار.
- دخالت دولت به منظور حمایت از کشاورزان در مورد جذب و بازاریابی تولیدات روستایی.
- در شهرهای کوچک تلاش‌هایی جهت سرمایه‌گذاری، افزایش فرصت‌های شغلی، ایجاد امکانات خدماتی در جهت تأمین اوقات فراغت شهروندان صورت گیرد؛ از یک طرف موجب افزایش سطح درآمد، آسایش و آرامش ساکنین خواهد شد و از طرف دیگر برای جذب مهاجرین از روستاهای اطراف نیز ایجاد جاذبه خواهد کرد.

منابع

- ابراهیم‌زاده، عیسی، نجمه طیبی و یوسف شفیع، (۱۳۹۱)، تحلیلی کارکردی از نقش اقتصادی شهرهای کوچک در توسعه روستایی، مجله جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی، سال بیست و سوم، پیاپی ۴۵، شماره ۱، اصفهان، صص ۱۷۲-۱۵۲.
- اکبریان رونیزی، سعیدرضا (۱۳۹۳)، بررسی نقش ارتقاء روستاها به شهر در توسعه نواحی روستایی مطالعه موردی: دهستان ایچ (شهرستان استهبان)، فصلنامه مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، شماره ۲۱، تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۰۱-۱۱۲.
- امکچی، حمیده (۱۳۸۳)، شهر میانی و نقش آن در چارچوب توسعه ملی، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، چاپ اول.
- جمعه‌پور، محمود و رشودی، بهزاد (۱۳۹۰)، بررسی نقش شهرهای کوچک در توسعه روستایی با تأکید بر کیفیت زندگی (دهستان فیروز آباد شهرستان سلسله)، توسعه روستایی، دوره سوم-شماره ۱، بهار و تابستان.
- خراط زبردست، اسفندیار (۱۳۸۳)، اندازه شهر، چاپ اول، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- رضوانی، محمدرضا، گلی، علی و اکبریان رونیزی، سعیدرضا، (۱۳۸۶)، نقش و عملکرد شهرهای کوچک در توسعه روستایی با استفاده از روش تحلیل شبکه موردی: دهستان رونیز (شهرستان، استهبان)، پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۶۲، تهران، صص ۴۵-۵۸.
- شکویی، حسین (۱۳۸۰)، دیدگاه‌های نو در جغرافیای شهری، انتشارات سمت، چاپ چهارم.
- ضیاءتوانا، محمدحسن و امیر انتخابی، شهرام (۱۳۸۶)، روند تبدیل روستا به شهر و پیامدهای آن در شهرستان تالش، فصلنامه جغرافیا و توسعه، صص ۱۰۷-۱۲۸.
- طاهرخانی، مهدی- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۸۳)، تحلیل روابط متقابل شهر و روستا در تحول نواحی روستایی استان قزوین، فصلنامه مدرس علوم انسانی، دوره ۸، شماره ۴.
- فنی، زهره (۱۳۸۲)، شهرهای کوچک رویکردی دیگر در توسعه منطقه‌ای، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور، بهمن، چاپ دوم.
- کمانرودی کجوردی، موسی؛ عزیزپور، فرهاد و جانبازی، علی (۱۳۹۳)، پراکنده‌رویی شهر شیراز و تغییرات اقتصادی، اجتماعی و کالبدی روستاهای پیرامون، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال سوم، پیاپی ۹، شماره ۳، تهران، صص ۶۲-۴۱.
- مکانیکی، جواد؛ سرزهی، زهرا و اسکندری‌ثانی، محمد (۱۳۹۵)، کارکرد فضایی شهرهای کوچک در ارتباط با روستاهای پیرامون مورد: شهر سریش، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال پنجم، شماره یک، بهار، صص ۶۰-۴۲.
- نوری، هدایت‌اله؛ حسینی‌ابری، سیدحسن و خادمی، حسین، (۱۳۸۸)، نقش شهرهای کوچک در تعادل نظام سکونتگاهی روستایی استان یزد، جغرافیا و توسعه، شماره ۱۳، صص ۶۱-۷۸.
- Clayton, B. D, Dent, D. and Dubois., (2005), Rural Planning in Developing Countries, Earthscan Publication Ltd London.
- Courtney .Paul, Lucy Mayfield, Richard Tranter, Philip Jones, Andrew Errington, (2007), Small towns as 'sub-poles' in English rural development: Investigating rural-urban linkages using subregionalsocial accounting matrices, Geoforum 38 ,1219-1232.
- Egziabher, tengerber (2004), small Businesses, in small towns of the Eastrn Amhara Region , nature and Economic performance, university, of, Wsconsion.
- Gaile , Gary I. (1992), Improving rural-urban linkage Through small town market based development, Third world planning review , volume 14, No. 2. pp. 131-148 .
- Hinderdink, J, and titus, M, (1998), paradigms of Regional Development and the Role of Small Centers, Thela Thesis, Amsterdam.
- Lynch, K, (2005), Rural-urban Interaction in the Developing World, Routledge, London and new York.

- Owusu, G., (2005), The role of District Capitals in regional development: Linking smalltowns, rural-urban linkages and decentralisation in Ghana, *International Development Planning Review*, 27. pp. 59-90.
- Tacoli, C., (2003), The links between urban and rural development', in *Environment and Urbanization*, 15. pp. 3-12.
- Tuerah, N., (1997), *Rural-Urban Linkages and Development: A Case Study Of north Sulwest, Indonesia*, The University Of British Columbia.
- Ulled.A, Biosca.O and, Rafael Rodrigo, (2010), *Urban and rural narratives and spatial development trends: State of the Question*, Commissioned by: Ministry of Environment, and Rural and Marine Affairs. Mcrit SL, Barcelona, Spain.
- Weitze,R.,(1965), *Rural Planning in Development Countries*. London: Outedge and Kegan Paul.
- Yankson, P.W.K., (2004), *Decentralisation and poverty reduction: The role of District Assemblies in Ghana*, A paper presented at a NUFU Workshop on Poverty, Health and Gender at the University of Ghana, Legon, 6-8 January.